

Список використаних джерел:

1. Дуляба Н.І., Ільчишин С.М. Проблеми та перспективи розвитку ресторанного господарства в індустрії туризму. *Ефективна економіка*. 2021. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9580>
2. Васильєва О.О. Готельно-ресторанний та туристичний бізнес: реалії і перспективи: тези доповідей VII Всеукр. студ. наук. конф. (Київ, 18 березня 2021 р.) / відп. ред. А.А. Мазаракі. Київ: Київ. нац. торг.-екон. у-т, 2021. 538 с. <http://doi.org/10.31617/k.knute.2021-03-18>.

Грищенко Д. В., канд. екон. наук Скрипник Н. Є.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ГЕНЕЗИС КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПІДХОДІВ
У ВИВЧЕННІ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ
У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ**

Міжнародна міграція – це процеси переміщення людських ресурсів через кордони держав на підставі різних причин. У світовій науці розрізняють легальну та нелегальну міграцію за правовою ознакою; сезонну, постійну, тимчасову та маятникову у розрізі трудової міграції, і, звісно, вимушену, у контексті міграції, що була спричинена переслідуваннями мігранта або членів його сім'ї, а також військовими конфліктами або стихійними лихами [1].

Незважаючи на те, що міжнародна міграція існує ще з часів зародження перших держав, вивченню проблематики міжнародної міграції людських ресурсів у контексті глобалізаційних перетворень економісти почали приділяти час лише наприкінці ХІХ століття. До видатних вчених, що досліджували зміни у ринках праці, міжнародних міграційних потоках та темпах розвитку сфери міжнародної міграції, відносять Е. Равенштейна, С. Стауффера, Еверета Лі та Пола Кругмана. Першим науковцем, що сформував загальний підхід з визначення міграції як процесу глобальної структури міжнародної економіки, став Е. Равенштейн. Вчений створив 11 міграційних законів на основі прикладу міграції між Північною Америкою та Великобританією. До основних законів-закономірностей Е. Равенштейн відніс переважання міграції населення на короткі відстані, направленість міграції на великі відстані здебільшого у крупні промислові центри та торгові агломерації, а також той факт, що зростання великих міст відбувається більшою мірою за рахунок новоприбулих мігрантів.

Такий підхід дав змогу наступникам Е. Равенштейна продовжити дослідження у сфері міжкордонного переміщення населення та проаналізувати у широкому спектрі міграцію біженців та процеси урбанізації [2].

Теорію інтервенційних можливостей висунув видатний соціолог Самуель Стауффер. Даною моделлю науковець довів, що на сам вибір людини переселитися у нове місто чи ні впливають можливості оселитися у новому населеному пункті, а не відстань між містами, як це описував його попередник Е. Равенштейн. Дана гіпотеза у подальшому підштовхнула до утворення нового наукового пласту досліджень у контексті міжнародної міграції трудових ресурсів [3].

Теоретик Еверет Лі у 1966 році висунув нову всебічну теорію міграції. Модель будувалася на 4 основоположних принципах:

1. Фактори, що пов'язані із місцем походження – причини, що впливають на можливість виїхати із країни-донора.
2. Фактори, що пов'язані із місцем прибуття мігранта – причини, що впливають на можливість оселитися у країні-реципієнті.
3. Фактор інтервенційних перешкод – зовнішні причини.
4. Особисті фактори.

За Еверетом Лі, кожне місто має ряд позитивних та негативних факторів у контексті можливостей працювати та жити в ньому. Довге перебування людини у певній країні може змусити її переоцінювати позитивні фактори та недооцінювати негативні. Саме набір негативних та позитивних факторів формують рішення індивіда щодо міграції [4].

Сучасним дослідником процесів урбанізації, внутрішньої та зовнішньої міграції вважають Нобелівського лауреата Пола Кругмана. Дослідивши наслідки глобалізації та тогочасного рівня урбанізації, вчений прийшов до висновків. Оскільки попит у розвинених країнах є вищим, то і пропозиція товарів та послуг у цих країнах повинна бути більшою. Важливим уточненням є те, що малозабезпечені держави залишаються на периферії як торгових, так і міграційних потоків. Також Кругман довів, що компанії схильні до концентрації свого виробництва саме у густонаселених регіонах високорозвинених країн. Заклавши фундамент сучасного розуміння глобалізації у контексті міграції населення, вчений розглянув і процес урбанізації, та виокремив, що економічно відкриті країни менше відчувають негативні наслідки перенаселення міст, ніж закриті, адже містом збуту відкритих

розвинених країн є увесь світ, а не обмежений національний або регіональний ринки [5].

Отже, можна стверджувати, що моделей дослідження міжнародної міграції людських ресурсів є достатньо, щоб всебічно проаналізувати сучасний стан розвитку міграції населення у контексті розвитку глобалізації. У доповіді були зазначені найвагоміші праці щодо проблематики розвитку об'єкту дослідження. Також можна зробити висновок, що сучасні глобалізаційні перетворення суттєво впливають на трансформацію міграційних процесів.

Список використаних джерел:

1. Migration. UN. URL: <https://www.un.org/en/global-issues/migration>
2. Ernest Ravenstein. The laws of Migration, 1885. URL: <https://escholarship.org/uc/item/3018p230>
3. Samuel Stouffer and Relative Deprivation. URL: https://www.researchgate.net/publication/272374796_Samuel_Stouffer_and_Relative_Deprivation
4. A Theory of Migration. URL: <https://www.jstor.org/stable/2060063>
5. Мічені Нобелем: вільний торговець Пол Кругман. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2010/04/23/233665/>

Канд. екон. наук Дзяд О. В., Горпиняк Є. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНИ-АГРЕСОРИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Воєнно-політичний конфлікт між країною-агресором та Україною у 2014 році, який переріс у повномасштабну війну на початку 2022 року, суттєво вплинув на роботу міжнародних компаній (МНК). Воєнно-політична напруга привела до запровадження економічних санкцій відповідно до рішення ООН щодо країни-агресора: були встановлені обмеження на зовнішню торгівлю певними товарами, заблоковані перекази у системі СВІФТ та робота з певними банками, заборонено вільне пересування окремих політичних діячів, бізнесменів та членів їх сімей та інші. Осуд агресії проти України з боку світової спільноти та бізнесу, несприятливе ділове та інвестиційне середовище вплинули на діяльність та прибутки МНК, які працювали в країнах-учасницях воєнного конфлікту. У зв'язку з цим актуальним є питання пристосування «великих гравців» економіки та міжнародного бізнесу до умов сьогодення [1].